

(वीर सहिदहरूको संस्मरणमा कीर्तिपुर, काठमाडौँबाट प्रकाशित)

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

नेपाल मानव अधिकार संगठन कीर्तिपुर शाखाको

सूचना

नेपाल मानव अधिकार संगठन कीर्तिपुर शाखाको २८ औं स्थापना दिवस कार्यक्रम निम्न अनुसार हुने भएकोले सम्पूर्ण सदस्यमहानुभावहरू तथा शुभचिन्तकहरूमा उपस्थितिको लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

मिति: २०७३ माघ २४ गते सोमबार

स्थान: शाखा कार्यालय पाँगा दोबाटो (सूर्य चन्द्र फार्मसी भवन)

समय: दिनको ४:३० बजे

नेपाल मानव अधिकार संगठन

कीर्तिपुर शाखा

वर्ष १३, अंक ४३, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ थिला खः, सप्तमी, वि. सं. २०७३ माघ २१ गते शुक्रबार FEB. 2017 मूल्य रु. ५।-

पाँगामा सहिदको शालिक अनावरण

पाँगा । सहिदपथ उपभोक्ता समितिको सक्रियतामा स्थापित २००७ सालको प्रजातन्त्र प्राप्तिको लागि ज्यान बलिदान दिनुहुने अमर सहिदहरू शुक्रराज शास्त्री जोशी, धर्मभक्त माथेमा, दशरथ चन्द ठाकुर र गंगालाल श्रेष्ठको प्रतिमा पाँगा शालिकमा माघ १६ गते सहिद दिवसको दिन विशेष समारोह गरी अनावरण गरियो ।

प्रमुख अतिथि कीर्तिपुर नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत सुमनकुमार कार्कीले सहिदको प्रतिमा उधारी अनावरण गर्नुभएको थियो । त्यसक्रममा वहाँले सहिद कुनै राजनैतिक दलको हुँदैन देश र जनताको हुनेछ भन्नुभयो । वहाँले सहिदको बलिदानबाट पाठ सिकेर देशको विकासमा लाग्नुपर्ने बताउनुभयो । सहिदको इच्छा आकांक्षा पूरा भएको छैन, कीर्तिपुर नगरपालिकाको तर्फबाट सहिदको

योगदान र नगरको विकासमा सधैं साथ रहने व्यक्त गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा सहिद स्मृति व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष नारायण महर्जनले मानव समाजको विकाससँगै समाज एकपछि अर्को परिवर्तन हुँदै आएको छ । २००७ सालको परिवर्तन १०४ वर्षसम्म शासन गर्ने जहाँनिया राणाशासनको अन्याय अत्याचारको विरोधमा थियो । ऐतिहासिक जनआन्दोलन २०४६ र प्रतिगमन

विरोधी आन्दोलन २०६३ मा नेपाल आमाका धेरै सपुतहरूले ज्यान गुमाए । सहिदको बलिदान र योद्धाहरूको संघर्षको भावना अनुसार अहिले गणतन्त्र आईसक्दा पनि पूरा भएको छैन । हक अधिकार सुनिश्चित गर्न हामी सबै जनताहरू सहिदहरूको योगदानबाट पाठ सिक्दै अगाडि बढ्नु पर्दछ । वहाँले स्थानीय निकायको प्रतिनिधिबिहिन भएको १८ वर्ष बितिसकेको छ । अहिलेको

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

स्ववियु निर्वाचन फागुन १४ गते

काठमाडौँ । त्रिभुवन विश्वविद्यालयले आगामी फागुन १४ गते गर्ने स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियनको (स्ववियु) निर्वाचनको कार्यतालिका सार्वजनिक गरेको छ ।

त्रिविले स्ववियु निर्वाचनको लागि फागुन १ गतेदेखि सुरु हुने गरी शनिबार निर्वाचन कार्यतालिका सार्वजनिक गरिएको त्रिविका विद्यार्थी कल्याण तथा खेलकुद निर्देशनालयका कार्यकारी निर्देशक गंगाबहादुर थापाले जानकारी गराउनुभयो ।

उहाँका अनुसार फागुन १ गते मतदाताको नाम प्रकाशित गर्ने, फागुन ४ गते उम्मेदवारलाई मनोनयन पत्र वितरण गर्ने, ५ गते विहान ११ बजेदेखि ३ बजेसम्म प्रत्यक्ष र समानुपातिकका उम्मेदवारको नामावली दाखिला गर्ने, ५ गते ५ बजे प्रत्यक्षतर्फको उम्मेदवारको नामावली प्रकाशित गर्ने, ६ गते उम्मेदवारको नामावलीउपर दावी विरोध गर्ने

रहेको छ ।

कार्यतालिकाअनुसार फागुन ६ गते साँझ ५ बजे उम्मेदवारको दावी विरोध उपर छानविन गरी अन्तिम नामावली प्रकाशित गर्ने, ८ गते दिउँसो ३ बजेसम्म उम्मेदवारको नाम फिर्ता लिने र ८ गते दिउँसो ४ बजे उम्मेदवारको अन्तिम नामावली प्रकाशित गर्ने र १४ गते मतदान हुने उहाँले जानकारी गराउनुभयो ।

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

कीर्तिपुरमा बृहत साहित्य गोष्ठी सम्पन्न

कीर्तिपुर । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले साहित्य सर्जकहरूले देश र जनताको हितमा लेख्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको छ ।

नेपाल क्रान्तिकारी युवा संघ केन्द्रीय अतिरिक्त क्रियाकलाप विभागद्वारा आइतबार कीर्तिपुरमा आयोजित बृहत साहित्य गोष्ठीमा बोल्दै अध्यक्ष रोहितले साहित्य सर्जकहरूले जनताबाट सिकेर जनतामाझ नै मीठो र प्रभावकारी रूपमा प्रस्तुत गर्नुपर्छ भन्नुभयो ।

कोही विश्वविद्यालयका प्राध्यापक हुँदैमा प्रगतिशील र देशभक्त नहुने बताउँदै उहाँले धेरै धेरै पढेकाहरू बुद्धिजीवि नै हुन्छन् भन्ने हुँदैन भन्नुभयो ।

अध्यक्ष रोहितले निर्वाचनमा राजनीतिक दलहरूमाथि श्रेयोहोल्डको नाउँमा प्रतिबन्ध लगाउन खोज्ने कार्यले राजनीतिमा ठेकेदार, तस्कर, गुण्डा र अपराधीहरूको बोलवाला बढ्न सक्ने औल्याउनुभयो ।

नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य एवं काठमाडौँका अध्यक्ष नारायण महर्जनले नेमकिपाले स्थापना कालदेखि नै नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनभित्रका खोटा विचारको विरुद्ध संघर्ष गर्दै आएको बताउँदै सैद्धान्तिक संघर्ष आज पनि चालू छ भन्नुभयो ।

देशको रक्षा निम्ति देशभक्त जनताको आन्दोलन चालू रहेको अवस्थामा कलम बोक्नेहरू पनि आन्दोलित हुनु जरुरी रहेको उहाँले औल्याउनुभयो ।

नेपाल क्रान्तिकारी सांस्कृतिक संघका केन्द्रीय अध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाईँले जनताका लेखक, कवि कलाकारले देश र जनताको पक्षमा लेख्ने र गाउने बताउँदै जनभावना समेटेर लेख्न अनुरोध गर्नुभयो ।

सांस्कृतिक स्तर नउठेका नेता, कार्यकर्ता र लेखकहरूले

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

क्रियटिभ अभिभावक दिवस सम्पन्न क्रियटिभ स्कूल नाम अनुसारको काम

कीर्तिपुर । क्रियटिभ एकेडेमी स्कूल नाम अनुसार काम गर्ने एक सफल शैक्षिक संस्था हो ।

स्थापनाको केही वर्षमै क्रियटिभ स्कूलले सफलता हासिल गरेको हो । उक्त भनाई क्रियटिभ एकेडेमीको अभिभावक दिवसमा प्रमुख अतिथि प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनले राख्नुभएको हो ।

क्रियटिभ एकेडेमीले माघ १४ गते शुक्रबार पाँगा पार्टी भेन्यूमा आयोजित आ.व. २०७२ र २०७३ को संयुक्त अभिभावक दिवसमा प्रमुख अतिथि प्रा.डा. महर्जनले पानसमा दीप प्रज्वलन गरी उद्घाटन मन्तव्य राख्दै विद्यालयले बौद्धिक व्यक्तित्वहरूलाई स्थान र सम्मान गर्नु भनेको विद्यालयको बौद्धिक परिचय हो भन्नुहुँदै विद्यालयले गुणस्तरीय शिक्षा व्यवहारमुखी र उत्पादनमुखीमा थप योगदान दिन सफल होस् भनी कामना गर्नु भयो ।

विद्यालयका प्रिन्सिपल

बि.एन. पौडेलले स्वागत मन्तव्य राख्दै विद्यालयको गतिविधि प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा शिक्षक प्रतिनिध सुमित्रा गिरी, अभिभावकको तर्फबाट नारायणले पनि बोल्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष मर्जीमान सिंहको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा वहाँले ब्रितिस काउन्सिलद्वारा आयोजित ईन्टरनेशनल स्कूल अवार्ड २०१६ मा अवार्ड जित्न सफल भएको जानकारी दिनुभयो । वहाँले विद्यालयको शैक्षिक प्रगति र विकासबारे प्रस्ट पाई विगतमा १ र २ कक्षामा पाठ्यक्रममा आधारित शिक्षालाई २०७४ सालदेखि ५ कक्षासम्म संचालन गर्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा जनसेवा माविका प्राचार्यद्वारा स्थापित स्व. हेमबहादुर महर्जन पुरस्कार

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

कीर्तिपुर सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्रको

वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी

सूचना

यस संस्थाको वार्षिक साधारण सभा निम्नानुसार हुने भएकोले समयमै सदस्यता नविकरण गरी कुनै कारणवश आमन्त्रण पत्र प्राप्त नभएमा यसै सूचनालाई आधार मानी उपस्थित भई दिनु हुन समेत अनुरोध छ ।

तपसिल

मिति: २०७३ माघ २९ गते शनिबार

समय: बिहान ७:३० बजे

स्थान: कीर्तिपुर- १७, ठाउनप्लानिङ्ग

साधारण सभा आयोजक समिति

कीर्तिपुर- १७, नयाँबजार, फोन नं. ४३३२८३०

ईमेल: kchcentre@hotmail.com

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन वि.सं. २००६ माघ
हिराकाजी महर्जन वि.सं. २०१७ माघ
राजमान माली वि.सं. २०२५ मंसिर
राजेन्द्र महर्जन वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १३, अंक ४३, २०७३ माघ २१ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

सरस्वती पूजा र अक्षराम्भ

सरस्वतीलाई विद्याकी देवीको रुपमा पूजा गर्दै आइरहेको छ । श्रीपञ्चमी, बसन्त पञ्चमीको दिनमा मानिदै आएको हो सरस्वती पूजा ।

विद्याकी देवीको रुपमा परम्परादेखि पूजिदै आएकोले भक्तजनहरु जहाँ जहाँ सरस्वती त्यहाँ गई पुजिने गरिन्छ ।

विद्यार्थी भाईबहिनीहरुलाई पनि अभिभावकहरुले सँगै लगि भित्तामा केही अक्षर लेख्न लगाउने, घरमा पढ्न र लेख्न लगाउने चलन रहेको छ ।

आजभोलि विद्यालय-विद्यालयमा सरस्वतीको मूर्ति स्थापना गरी श्रीपञ्चमी मनाइदै आइरहेको छ । सरस्वती पूजाको दिन अक्षराम्भको रुपमा विद्यालयमा व्यापकता पाएको छ भने त्यो दिनमा भर्ना भएमा निःशुल्क भर्नाको समेत व्यवस्था गरेको छ ।

अहिले विद्यालयबीच सरस्वती पूजाको दिन भर्नाको लागि प्रतिस्पर्धा जस्तो भएको छ । शिक्षाको ज्योति सबैतिर फैलाउन स्वच्छ प्रतिस्पर्धा हुनु त जरुरी छ तर भर्ना फि निःशुल्क गरेभैं मासिक फि पनि सस्तो गर्न पाए अक्षराम्भसँगै अभिभावक कति खुसी हुने होला ।

स-साना नानीहरुलाई विशेष प्राथमिकताका साथ मनाइने श्रीपञ्चमी सरस्वतीको पूजा र अक्षराम्भ गर्ने प्रवृत्ति कतिको वैज्ञानिक छ छलफलको विषय बनेको छ । त्यही दिन अक्षराम्भले मानसिक रुपले प्रभाव त पारेको छ भने त्यही दिनको क्रियाकलाप सबै थोक त पक्कै पनि होइन । बारम्बार मेहेनत र पढ्ने शैली, लेखन पद्धति जति व्यवहारिक र व्यवस्थित हुन्छ नानीहरुले त्यति नै ज्ञान हासिल गर्ने हो ।

म किन जाउँ अमेरिका, लन्डन वा अष्ट्रेलिया ?

- विश्विमता ढकाल

‘नेपाल’ नाममा मात्र होइन, आफूमा पनि निकै सुन्दरता बोकेको देश रहेछ । सधैं सोच्यो यो व्यस्त दैनिकीलाई थन्क्याएर कतै जाउँ । हङ्ककङ जान पाए हुन्थ्यो । दादा, दिज्यू जसरी नै अमेरिका, लन्डन वा अष्ट्रेलिया जान पाए हुन्थ्यो भन्ने थियो यो मनलाई ।

आखिर घुम्ने इच्छा जो बोकेकी छु । सदाको उही रटिन कलंकीको धुलो मैलो, भिडभाड, कलेज जाँदा टेकुदेखि थापाथलीसम्म हुने पट्यारलागदो जाम अनि घर फर्कदा भ्रमकक साँझ परिसक्ने । घर आएपछि फेसबुकमा दादा, दिज्यू घुमेका आकर्षक तस्विरबाहेक केही नदेखेको मेरो व्यस्त दैनिकी साँगा पुग्दा छोडें अनि सिन्धुली हुँदै नेपालको पूर्वी भाग लागें । साँगा हुँदै धुलिखेलसम्म त निकै पटक पुगेको थिएँ । जब धुलिखेल काटेर गाडी अघि बढ्यो अनि दङ्ग पर्न थाले म । म सधैं सोच्येँ निकै पिछ्छिडिएको देश हो मेरो । तर, बाटोमा पोज दिएर यानुहरुको तस्विरलाई साथ दिँदै गरेको सेल्फी डाँडाले मलाई गलत ठहर्‍यो । आखिर डाँडा नै आधुनिक नाम बोकेर उभिएको रहेछ । म पनि डाँडासँगै लिप्त भएँ तस्विर लिन । एकछिन रोकिएको मेरो गाडी फेरि गन्तव्य खोज्न थाल्यो । स्टेरिङमा रहनुभएको मेरो दादापट्टि फर्किँएँ अनि मुस्कुराउँदै सानो स्वरमा भने, ‘आइ एममिटेड आइ वाज एड दादा’ र अनि चोरी औँलाले ती घुमाउरो अनि हरियाली बाटो देखाउँदै फेरि भने, ‘आवर कन्ट्री इज व्युटिफुल इजन्ट इट ?’ यति भनिसक्दा दादाले खित्का छोडेर हाँस्दै ‘निकै देख्न बाँकी छ नानु, यो त सुरुवात हो भन्नुभयो । म भन्नु दङ्ग परें । मनको कुनै कुनामा कलेजको क्लास छोडेर गएकोमा पश्चाताप लागेको छँदैथ्यो । तर, अब ती सबै सोच मनका कुनाबाट हराए अनि म सोचन थालें ‘आखिर पठिरहेकै हुँ नि म ।’ फरक यति, कलेजमा किताबका पाना पल्टिन्थो यहाँ जिन्दगीका । कलेजको ग्रेडसीटमा ए स्टार आउँदा मज्जा आउँथ्यो । यहाँ घुम्दा मज्जा आइरहेको छ । घुम्न जति मज्जा सायद केहीमा पाउँदिन होला । हाइटमा अवस्थित सिन्धुलीलाई पछि पाँदै ओरालो लाग्न थाल्यौं हामी । हिन्दी गानाहरु बजिरहेका थिए । म रमाउँदै थिएँ । कहिले टाउको पुरै बाहिर निकाल्दै त कहिले सीसा नै फोडौंला भैं गरी दुईतिर जङ्गल साक्षी राखेर

खोलाभैं बगेका चिल्ला सडक हेर्दै थिएँ । ती हरियाली अनि सुन्दरता देखेर लाग्दै थियो मेरो तन मन त्यही छोडेर जाउँ । यसरी रमाउँदै बर्दिवास पुगियो । त्यहाँ उत्तैसम्म अनि फराकिलो बाटो । भिन्दै लवज भएका राता वर्णका मानिसहरु, अनि अलि गर्मी मौसम सुरु भयो । ती सबै मेरा लागि निकै नौलो भयो । फेरि एकछिन सोचमग्न भएँ । कति फरक छ है मेरो देश । भिन्नता एकै अँगालोमा च्यापेर मुस्कुराइरहेको रहेछ नेपाल । उत्तै उत्तै खालको वातावरण, मानिस अनि बाटो पाइरहेँ इटहरीसम्म । त्यहाँ पुग्दा साँझ पय्यो । जति हिँड्यो उति हिँडौं हिँडौं लाग्ने तर पनि रिस उठ्दै थियो । लागिरहेको थियो पुरै देश घुमिसकैं सबै देखें तर अँध्यारो । बास बस्न त पर्ने नै थियो । तर पनि यो जिद्धी मनलाई साथ दिँदै हामी धरानतर्फ बढ्यौं । धरान जाँदा जाँदै गुगलमा होटल हेरेर बुक गरिसकेका थियौं, ‘होटल यती’ मा बास बस्यौं । ती होटल, सपिङ्ग कम्पेक्स, सिनेमा हल केही नौलो थिएन मलाई । कहिले बिहान होला र हिँडि हालौं भन्नेमात्र लागिरह्यो मनमा । बिहान भयो, जस्तो पाएँ त्यही एक जोर सफा लुगा लगाएँ अनि टेबलमा रहेको गाडीको रिमोट बोकेर सुरुमै कार पार्क पुगेँ । हत्तार जो थियो मलाई । त्यही बिहानीको घामसँगै बुढासुब्बा मन्दिर दर्शन गर्यौं र लाग्यौं धनकुटातर्फ । अचम्म मान्दै नयाँ फरक अनि जोसिलो भएर रमाउँदै हामी भेडेटार पुग्यौं । निकै तस्विर कैद गरेँ । निकै भिडियो बनाएँ । एकछिन भेडेटार घुमियो अनि हिले गर्यौं । सुनेको थिएँ तुम्बा त्यहाँको विशेषता रे । म मनमनै सोच्येँ थिएँ चाख्न पाए पनि हुने । फेरि अर्कोतर्फ त्रास थियो दादाको । डरले केही पनि भन्न सकिनँ । ठूलो मूर्ति रहेछ त कहिले सीसा नै फोडौंला भैं गरी दुईतिर जङ्गल साक्षी राखेर

पूरा त भइहाल्यो । केही समय त्यहाँ बितायौं । हाम्रो देश कति सुन्दर है भन्ने विषयलाई लिएर दाजु बहिनी निकै बेर गफियौं । अनि लाग्यौं इलामतर्फ । निकै उत्साह बोकेको थिएँ मनभरी । मन पनि यति भारी भएको थियो कि निकालेर पछाडि सीटमा राखौं अधिको गन्तव्य नपुगुञ्जेलसम्म । नयाँ ठाउँ देख्ने, नयाँ मानिस देख्ने, नयाँ समाज अवलोकन गर्ने अभिलाषाले गाडी बढ्यो धरानतर्फ । धरानबाट इटहरी गइयो, त्यहाँबाट बिर्तामोड हुँदै फिक्कल पुगियो । त्यहाँ पुग्दा शरीरले थकान महसुस गरिसकेको थियो । तर, मनले भने अलिकति पनि आलस्य महसुस गरेको थिएन । रमाउँदै थिएँ म । अनि त्यस रात इलाम पुगेर बसियो । रात परेकोले केही देखिएन, होटल ग्रीनभ्यू नाम गरेको होटलमा गएर बसियो । दिनभरको थकानसँगै सुतियो । भोलिपल्ट उज्यालो भयो र म आफू सुतेको बेडरुमको पर्दा खोलेर बाहिर हेरेँ । हेर्दा बल्ल पो बुझें त्यस होटलको नामको तात्पर्य । त्यहाँ त आँखाले देखुञ्जेलसम्म हरियालीबाहेक केही थिएन । कागको हुलमा बकुल्ला भनेभैं बीच बीचमा स-साना घरहरु देखिन्थे । सयौं तस्विर हेर्दै आफू पनि कैदी बने । त्यहाँबाट फिक्कल हुँदै कन्याम पुग्यौं र त्यहाँको दृश्य देखेर सायद पाँच मिनेटसम्म मेरा आँखा भिक्केनन् । लाग्न थाल्यो ती विदेशका समुद्री किनार, चिल्लोबाटो अनि पार्क मेरो देशको यो सौन्दर्यसँग अतुलनीय छ । मलाई कहिले फर्केर आउला र त्यो हयाण्डब्रेक तानेर गाडीबाट बाहिरिँभैं भइसकेको थियो । ती चियाबारी दुवै सडकको छेउमा लाम लागेर मेरै स्वागतमा बसेभैं लागिरहेको थियो मलाई । गाडी रोक्कियो र म हत्तार हत्तार त्यहाँबाट बाहिरिँएँ । छेवैमा खैरो अनि सेतो छिर्विरे घोडा, देख्दै आकर्षक एक जना दाई छेवैमा आएर बैनी मेरो घोडा चढनुस् म चियाबगान

घुमाउँछु भन्दै आइपुगनुभयो । त्यो ठाउँले मेरो तन मन खोसिकेछ । आफूसँगै रहनुभएको दादाको होस नै नगरी हिँडेछु म । त्यसपश्चात् निकै पोजमा उभिएँ म । त्यो ठाउँ छोड्नैपर्छ भन्ने कुरा मनको कुनामा भने छँदै थियो । त्यही सोचै निकै तस्विर लिएँ । याद स्वरुप घोडामा चढेर घुम्दा खुब रमाइलो भयो । केही समय घुमेँ अनि ओर्लिएँ । त्यसपछि दगुदै चियाबारीभित्र छिरेँ । पूरा मेरो तस्विरलाई साथ दिँदै क्यामेरामा कैद भएँ कन्यामका चियाबगानसँगै । लाग्दैथ्यो मेरो साथमा रस्दैछुन् पूरा कन्याम । आँखाले देखुञ्जेलसम्म सुन्दर देखिरह्यो कन्याम । त्यहाँबाट फर्कदा एउटी केटी बिहेमा अन्मंदा जति नरमाइलो लाग्छ त्याभन्दा बढी नरमाइलो लागिरहेको थियो मलाई । फर्कन अवश्य परिहाल्यो । त्यहाँ हेर्दै कन्यामबाट भरेर चारआली हुँदै बिर्तामोड, इटहरी, कोसी, लहान, ढल्केबगरलाई पछाडि छोडेर जनकपुर गर्यौं र त्यही रात बस्यौं । होटल मनकीमा त्यस रात बस्यौं अनि फेरि फर्कन त त्यही धुलो र फोहोर भएकै शहर फर्कने तरखर गरेर बिहान जानकी मन्दिर दर्शन गरी आफ्नो बाटो ततायौं । त्यहाँबाट हेटौँडा, दामन, पालुङ्ग हुँदै नौबिसेबाट आफ्नो सहर छिर्‍यौं । त्यहाँ साँगामा छोडेको दैनिकीले नौबिसेबाट त पच्छ्याइहाल्यो । फरक म जसको हङ्ककङ घुम्ने सपना थियो, उसले पहिले देश घुम्ने, संस्कृति बुझ्ने सोच लिएर फर्किँएँ । हो ती पश्चिमी मुलुकहरुभन्दा निकै फरक छ नेपाल । निकै सुन्दर त्यसै कारणले अब किताबको पानासँगै जिन्दगीको पाना निकै राम्ररी अध्ययन गर्ने सोच बोकेर सहर भित्रिएँ । अब कलेजका ग्रेडसीटका साथसाथै जिन्दगीका ग्रेडसीटमा पनि ‘ए’ ल्याउने सपना बुनियो त्यही पनि घुमेर देखेर अनि अनुभव गरेर । भनिन्छ नदेखेको उज्यालोभन्दा देखेको अँध्यारोले जित्छ ।

नेक्राकिसंघको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलनको अपिल

आदरणीय किसान दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरू ।

नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घ नेपाल मजदुर किसान पार्टीको ज्येष्ठ जनवर्गीय सङ्गठन हो । यो सङ्घ व्यापक किसानहरूको तत्कालीन तथा दीर्घकालीन हक हितको निम्ति सङ्घर्षरत छ । नेक्राकिसङ्घको स्थापना २०२५ साल श्रावण १४ गते गुप्तरूपमा भएको हो । तत्कालीन पञ्चायती निरङ्कुशताको बेला खुला राष्ट्रिय सम्मेलन सम्भव थिएन । नेमकिपाका अध्यक्ष का. रोहितको उपस्थितिमा २०३५ सालमा भूमिगत रूपले ऐतिहासिक राष्ट्रिय भेला भएको थियो भने सङ्घको खुला राष्ट्रिय भेला २०६४ असोज ६ र ७ गते भक्तपुरमा सम्पन्न भयो । वि.सं. २०६६ साल पुस १० र ११ गते प्रथम खुला राष्ट्रिय सम्मेलन ऐतिहासिक नगर भक्तपुरमा सम्पन्न भयो । न्यायप्रेमी दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरू !

२०२१ सालको भूमिसुधारलाई गरिब किसानको पक्षमा उपयोग गर्न सङ्घले बाली काट्ने आन्दोलन, मोहियानी हक सुरक्षाको आन्दोलन, भर्पाई आन्दोलन, सँढि घपाउने आन्दोलन र भ्रष्टाचारविरोधी आन्दोलनजस्ता कानुनी र गैरकानुनी सङ्घर्षको नेतृत्व गर्‍यो । किसानको हितमा भूमिसम्बन्धी ऐन र गुठी ऐनमा समयानुकूल परिवर्तन गराउन सङ्घको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहँदै आएको छ । भक्तपुर, चितवनलगायत जिल्लामा भएको किसान आन्दोलनबाट धेरै जोताहा किसानहरूको मोहियानी हक स्थापित भएको छ । त्यसलाई आन्दोलनको उपलब्धि मान्नुपर्छ । भक्तपुरमा २०२५/०२६ सालमा भएको भ्रष्टाचारविरोधी आन्दोलनका कारण नेक्राकिसङ्घको छवि उच्च छ । वर्ग शत्रूसँग लड्दा किसान कार्यकर्ताहरूले लुटपिट मुद्दा, सार्वजनिक अपराध मुद्दा, चोरी मुद्दा, ज्यान मुद्दाले जाली मुद्दा-मामिला भैल्नुका साथै जेलनेल भोग्नुपरेको थियो । धेरैले वर्षौंसम्म भूमिगत जीवन बिताउनुपरेको थियो ।

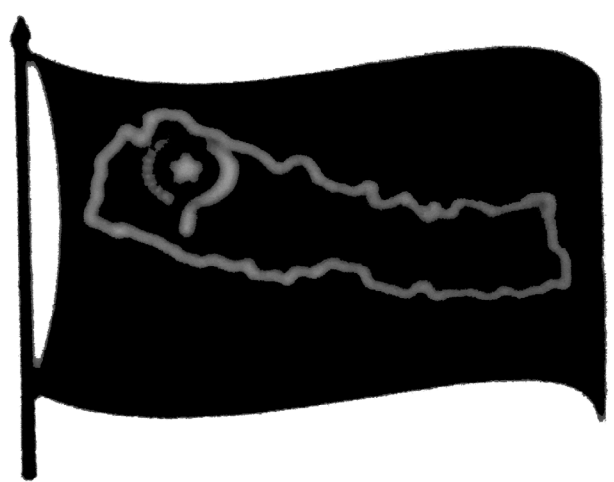
नेपालको किसान आन्दोलनको इतिहासमा नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घको छुट्टै पहिचान छ । बारा, रौतहट, धनुषा, सिराहा, सप्तरी, भक्तपुर, चितवनलगायत जिल्लाको किसान आन्दोलनहरूमा सङ्घका अग्रजहरूले कठिन सङ्घर्ष गर्नुभएको थियो । पञ्चायत कालमा होस् वा त्यसपछिका सरकारहरूको पालामा नेक्राकिसङ्घले सरकारको किसानविरोधी नीतिको निरन्तर विरोध गर्दै आएको छ । यो सङ्घले कहिल्यै पनि जातीय, क्षेत्रीय, धार्मिक र भाषिकजस्ता साम्प्रदायिक माग उठाएन । बरू समग्र श्रमिक वर्गको मुक्तिको पक्षमा सशक्त आवाज उठाउँदै आएको छ । यो सङ्घ वर्गीय मुक्तिसँगै तमाम उत्पीडनमा परेका जाति, भाषा र क्षेत्रको मुक्ति हुनेमा विश्वास गर्छ र वर्गीय मुक्ति आन्दोलनमा क्रियाशील छ ।

आदरणीय न्यायप्रेमी जनसमुदाय,

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको स्थापनाकालदेखि नै जमिन जोत्नेको नारा लगाइँदै आएको हो । २०४६ सालपछि नेपालमा नामधारी कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वमा पटक-पटक सरकारहरू गठन भए । तर जमिन जोत्नेको सिद्धान्त कहिल्यै लागू गरिएन । सत्तामा नजान्जेल ती दलहरूले क्रान्तिकारी भूमिसुधारको नारा लगाएकै थिए । सत्तामा पुगेपछि भने ती दलहरू वैज्ञानिक भूमिसुधारको नाउँमा जनतालाई छलछाम गर्दैछन् र किसानहरूलाई धोका दिँदैछन् । लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा पनि किसानहरूको समस्या यथावत छ । नेक्राकिसङ्घ जमिन जोत्नेको सिद्धान्तको आधारमा क्रान्तिकारी भूमिसुधार लागू गराउन सङ्घर्षरत छ ।

कमैयाहरू पनि जोताहा किसान भएको हुँदा कमैयाहरूलाई मोहियानी हक दिनुपर्ने हो । तर पूँजीवादी पार्टीहरूले २०५७ साउन २ गते कमैया मुक्तिको नाउँमा हजारौँ कमैयाहरूलाई मोहियानी हकबाट वञ्चित गरे । कमैयाहरूलाई उनीहरूले जोत्दै आएको जग्गामा स्वामित्व नदिई गरिएको मुक्तिको घोषणा सामन्त र जमिनदारहरूकै हितमा थियो । सरकारले २०६५ भाद्र २१ गते गरेको हलिया मुक्ति घोषणामा पनि सोही स्थिति थियो । कमैया र हलियालाई तिनीहरूले पुस्तौँदेखि जोत्दै आएको जमिनमा मोहियानी हक (स्वामित्व) नदिई गरेको ‘मुक्तिको घोषणा धोका हो’ भन्दै नेक्राकिसङ्घले त्यसको सुरुदेखि नै विरोध गर्दै आएको छ । देशभरका सबैखालका जोताहा किसानहरूलाई तिनीहरूले जोत्दै आएको जमिनमा मोहियानी हक दिलाउनुपर्ने धारणा सङ्घको छ ।

मोहियानी हक पनि पूर्ण र शाश्वत अधिकार हो । मोहियानी हकलाई पनि अंशबण्डा गर्न, सामूहिक स्वामित्वमा राख्न, हस्तान्तरण गर्न मिल्ने बनाइनुपर्छ । मोही अधिकारलाई महिला र पुरूषबीच समानरूपमा उपभोग गर्न पाउने गरी पैतृक सम्पत्तिको रूपमा कानुनी र संवैधानिक प्रत्याभूति दिलाउनुपर्दछ । किसानका छोराछोरीहरू हिँड्न जानेदेखि जीवनपर्यन्त कृषि उत्पादनमा लागेको हुन्छ । देशको राष्ट्रिय उत्पादनमा योगदान गर्ने किसानहरूको सम्मानमा ५८ वर्षमाथिका किसानलाई पुग्दो निर्वाहभत्ता र आदर निकेतनको व्यवस्था गर्न सङ्घले आवाज उठाउँदै आएको छ ।

आदरणीय दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरू,

कृषिप्रधान देशमा गुणस्तरीय रसायनिक मल कारखाना नहुनु विडम्बनाको कुरा हो । तराईका किसानले भारतबाट साइकलमा १/२ बोरा मल ल्याउँदा आफ्नै देशको प्रहरी प्रशासनको अमर्यादि तर अमानवीय रवैया सहनुपरेको छ । नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घले सरकारी लगानीमा स्वदेशमै गुणस्तरीय रासायनिक मल कारखाना खोल्न प्रत्येक सरकारलाई दबाब दिँदै आएको छ । तर सत्तामा जाने दल र नेताहरूले मल आयातमा पाउने मोटो कमिशनको कारण स्वदेशमा रसायनिक मल कारखाना खोल्ने विषय ओभरलेमा पर्दै आएको छ ।

उखु उत्पादक किसानले उखुको मूल्य पाएका छैनन् । चिनीमूलका मालिकले सरकारी निकायको मौन साथ लिएर उखु उत्पादक किसानलाई पेल्दै आएको छ । देशमा उखु, फलफूल, तरकारी, चिया, कफी, अदुवा, जुट, दूध, च्याउ, पुष्पजस्ता कृषि उत्पादन, पशुपालन, पन्छीपालन क्षेत्रमा सरकारले ध्यान दिएको छैन । मलखाद, बीउ-बीजन, किटनाशक औषधि, तालिम, परामर्श सेवा, भण्डारणजस्ता क्षेत्रमा राज्यको ध्यान पुग्न सकेको छैन । राज्यकोषमा कृषिको योगदानको अनुपातमा कृषि बजेट विनियोजन गर्न र कृषिमा पर्याप्त अनुदान व्यवस्था गर्न सङ्घले जोड दिँदै आएको छ ।

तराईका अधिकांश किसानको आफ्नो नाममा जमिन छैन । आफूले पुस्तौँदेखि जोत्दै आएको जमिनमा मोहियानी हक पनि कायम छैन । नेपालको भूमि ढुबानमा पारेर भारतले विभिन्न नदीमा बाँध बाँधी नेपालकै भूमिबाट नहर खनेर भारतमा पानी लान्छ । सिंचाइको अभावमा नेपालको जमिन बाँझो रहने गरेको छ । यसले तराईका किसानका लागि देख्न पाउने चाख्न नपाउने फलभैँ भएको छ ।

तराईका विभिन्न जिल्लामा कृषि कार्यालयले वितरण गरेको मकैमा घोगामात्र लाग्ने दाना नलाग्ने हुँदा पनि दोषी कर्मचारी वा व्यापारीलाई कारबाही भएको छैन । २०७० सालमा भक्तपुर र काभ्रेका किसानले सरकारको स्वीकृतिमा काष्ठमण्डप ट्रेड प्वाइन्टले चीनबाट आयात गरेको डीवाई ६९ जातको हाईब्रीड धानको बीउ रोप्दा पूरै बाली नष्ट भयो । सरकारी निकायकै सामु आफ्नो गल्ती स्वीकार गर्ने आयातकर्ता कम्पनीलाई कारबाही नगरी सरकारले जोगाएको छ । पीडित किसानलाई राहत दिने भनिए पनि हालसम्म दिएको छैन । यस वर्ष धादिङ र बर्दियामा त्यस्तै प्रकृतिको घटना दोहोरिएको छ । कृषि विकास कार्यालयले वितरण गरेको बीउ प्रयोग गर्दा धादिङमा पोगटामात्र फल्यो भने बर्दियामा १५ थरीका खजडा धान फलेबाट कृषिप्रति सरकारको असंवेदनशीलता प्रस्ट भएको छ । धानबाली पीडित किसानलाई राहत र क्षतिपूर्तिको लागि नेक्राकिसङ्घले २०७३ मंसिर १४ गते राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगमा समेत ध्यानाकर्षण गरेको छ ।

२०७२ वैशाख १२ गते गएको भूकम्प तथा त्यसपछिको पराकम्पनहरूले धेरै धनजनको क्षति भयो । भूकम्प पुनः निर्माणमा भएको सरकारी ढिलासुस्तीले भूकम्प गएको भण्डै दुई वर्ष पुग्न लाग्दा पनि पीडित जनता पाल र टहरामै बस्न बाध्य छन् । नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घले भूकम्प पीडित जनतालाई शीघ्र राहत र अनुदानको व्यवस्था गर्न आवाज उठाउँदै आएको छ ।

आदरणीय किसान दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरू,

विगतमा भएको सामन्तवादविरोधी आन्दोलनहरूले सामन्तवादको प्रतीक राजतन्त्र समाप्त गरे पनि सामन्तवादका अवशेषहरू अझै बाँकी छन् । सामन्तवादका सबै अवशेषहरूको अन्त्य गर्दै कामदार वर्गलाई शासक वर्गको रूपमा उठाउन थप सङ्घर्ष आवश्यक छ । अहिले स्थापित पूँजीवादी गणतन्त्रले व्यापक काम गरी खाने जनताको हित गर्नसक्दैन । पूँजीवादी व्यवस्थाको विकल्प समाजवाद हो । निःशुल्क शिक्षा, निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार, रोजगारको ग्यारेन्टी, व्यक्तित्व विकासमा समान अवसर र आर्थिक

समानता हुने समाजवाद स्थापनाको वातावरण तयार गर्नु तमाम क्रान्तिकारीहरूको अहिलेको जिम्मेवारी हो । नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घ मार्क्सवाद, लेनिनवाद र माओत्सेतुङ विचारधारालाई आत्मसात गर्दै समाजवादी व्यवस्था स्थापनाको निम्ति क्रियाशील छ ।

लामो सङ्क्रमणकालीन स्थिति पार गर्दै नेपालमा २०७२ आश्विन ३ गते संविधान जारी भयो । भारत सरकारले संविधान घोषणा केही दिन सार्नको लागि नेपाल सरकारलाई दबाब दिएको थियो । भारतीय दबाब अस्वीकार गर्दै नेपालका राजनैतिक दलहरूले संविधान जारी गरेपछि भारतले आश्विन ६ गतेदेखि नाकाबन्दी गर्‍यो । भारतीय शासकहरूले नेपालको संविधानमा संशोधनको लागि सातबुँदे प्रस्ताव प्रस्तुत गरेको थियो । नेपाल मजदुर किसान पार्टी र नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घले भारतले गरेको नाकाबन्दी र दबाबको खुलेर विरोध गरे । नेमकिपाका सांसदहरूले संसदमा भारतीय विस्तारवाद मुर्दावाद, नाकाबन्दी तुरन्त हटाउ भन्दै प्रत्येक दिन नाराबाजी गरे । नेक्राकिसङ्घलगायत जनवर्गीय सङ्गठनहरूले संयुक्त रूपमा भारतीय दूतावासमा ज्ञापनपत्र बुझाउनुका साथै धर्ना र जुलुस गरे । नेपाली जनताको देशभक्तिपूर्ण भावना, साहस र धैर्यको सामु अन्तमा भारत सरकार झुक्नुपर्‍यो । अहिले माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष प्रचण्डको नेतृत्वमा संसदमा सबैभन्दा ठूलो दल नेपाली काङ्ग्रेसको सरकारले तराईकेन्द्रित दल र नेतालाई मनाउने नाउँमा मधेसमा एक वा दुई प्रदेश बनाउन संविधान संशोधन गर्न खोज्नु देशघाती सोच हो । नेपाल भनेको हिमाल, पहाड र तराईको योग हो । पहाडविनाको तराई वा तराईविनाको हिमाल स्वस्थ रहनै सक्दैन । अङ्गीकृत नागरिकलाई राज्यका उच्च पदमा पुर्‍याउनु नै अहिलेको संविधान संशोधनको उद्देश्य हो । अहिलेको मूल एजेन्डा भनेको संविधानको पूर्ण कार्यान्वयन हो । संविधान कार्यान्वयनमा अवरोधले बाह्यशक्तिको जीत हुनेछ ।

आदरणीय देशभक्त दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरू,

भारतले नेपालको ७१ ठाउँमा ६० हजार हेक्टरभन्दा बढी नेपालको भूमि अतिक्रमण गरेको छ । अन्तर्राष्ट्रिय कानुनविपरित भारतले सीमा क्षेत्रमा निर्माण गरेको विभिन्न बाँधहरूले नेपालका थुप्रै गाउँहरू ढुबानमा पर्ने गरेको छ । भारतले बेलाबेलामा गर्ने गरेको अमानवीय नाकाबन्दी र नेपालका दल र नेताहरूमार्फत राजनीतिमा परेको दबाबका कारण नेपालको भौगोलिक अखण्डता र सार्वभौमिकता खतरामा परेको छ । नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलन वैदेशिक हस्तक्षेपविरुद्ध सार्वभौमिकता रक्षाको आन्दोलनकै एक सिलसिला हो । नेक्राकिसङ्घको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलन २०७३ माघ २८ र २९ गते किसान आन्दोलनको इतिहासमा सुपरिचित जिल्ला सप्तरीको राजविराजमा हुन गइरहेको छ । सम्मेलनलाई सफल पार्न यहाँहरूबाट आर्थिक, भौतिक तथा नैतिक सहयोगको आशा गर्दै यहाँको सक्रिय सहभागिताको लागि हार्दिक आह्वान गर्दछौँ ।

नाराहरू :

१. नेपाल मजदुर किसान पार्टी - जिन्दावाद ।
२. नेक्राकिसङ्घको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलन - सफल पारौं ।
३. जमिन जोत्नेको सिद्धान्तको आधारमा क्रान्तिकारी भूमिसुधार - लागू गर ।
४. ५८ वर्षमाथिका किसानहरूलाई पुग्दो निर्वाहभत्ता र आदरनिकेतनको - व्यवस्था गर ।
५. स्वदेशमै रसायनिक मल कारखाना - स्थापना गर ।
६. जनसङ्ख्याको अनुपातमा राज्यका सबै अङ्गहरूमा किसानहरूको प्रतिनिधित्व - सुनिश्चित गर ।
७. सर्वदलीय किसान आयोग - गठन गर ।
८. गुठी जग्गा रैकरमा परिणत गर्ने - व्यवस्था गर ।
९. सबैखालका जोताहा किसानहरूलाई मोहियानी हकको - व्यवस्था गर ।

१०. मार्क्सवाद, लेनिनवाद र माओत्सेतुङ विचारधारा - जिन्दावाद ।
११. समाजवादी गणतन्त्र - जिन्दावाद ।
१२. हिमाल, पहाड र तराईसहितको प्रदेश - निर्माण गर ।
१३. भारतको दबाबमा संविधान संशोधन गर्न - पाइँदैन ।
१४. भारतीय विस्तारवाद - मुर्दावाद ।
१५. अमेरिकी साम्राज्यवाद -मुर्दावाद ।
१६. नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घ - जिन्दावाद ।

सम्मेलन उद्घाटन कार्यक्रम

मिति : २०७३ माघ २८ गते, शुक्रबार ।

स्थान : राजविराज, सप्तरी

समय : बिहान ११ बजे

बन्द सत्र

मिति : २०७३ माघ २९ गते

सहिदको सपना साकार पार्ने प्रण गरौं

सहिद दिवसको अवसर मा पुनः एक पटक प्रातः स्मरणीय सहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

२००७ सालको प्रजातन्त्र प्राप्ति गर्न तत्कालीन आन्दोलनरत सम्पूर्ण न्यायप्रेमी योद्धाहरूप्रति हार्दिक आभार एवं कदर गर्दछु । पाँगा देश सुरक्षा समितिको सक्रियतामा २०१३ सालमा मंसिर १८ गते स्थापित सहिद स्तम्भमा सहिदपथ उपभोक्ता समितिको सक्रियतामा ६ दशकपछि सहिद स्तम्भ माथि सहिदको प्रतिमा स्थापित गर्नुभएकोमा समिति र सहयोग गर्नुहुने स्थानीय सहकारी भीगु तिवः साकोस र शंखापुर बहुउद्देश्यीय सहकारी र स्थानीयवासीलाई ठूलो कार्य गर्नुभएकोमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

मानव समाजको विकाससँगै समाज एकपछि अर्को परिवर्तन हुँदै आएको छ ।

समाज परिवर्तनशील छन् कोही यथास्थितिमा बस्न चाहँदैन भन्ने इतिहास विश्वको इतिहाससँगै नेपालको इतिहासले

देखाएको छ ।

२००७ सालको परिवर्तन १०४ वर्षसम्म शासन गर्ने जहाँनिया राणाशासनको अन्याय अत्याचारको विरुद्ध थियो, ४६ सालको परिवर्तन ३० वर्ष पंचायती व्यवस्थाको विरुद्ध भयो भने ६३ सालको परिवर्तन प्रतिगमन विरुद्ध भयो ।

पटकपटक परिवर्तन भयो, धेरै नेपाल आमाका सपुतहरूले ज्यान गुमाए, सहादत प्राप्त गरे, धेरै योद्धाहरू अंगभंग भयो तर प्राप्त प्रजातन्त्र संस्थागत कहिले भएन । आज हामी गणतन्त्रसम्म पनि पुग्यौं ।

सहिदहरूको बलिदान र योद्धाहरूको संघर्ष के परिवर्तनको लागि परिवर्तन मात्र थियो ? सहिदहरूको चाहना शासन गर्न सक्ने शासकहरूलाई सत्तामा पुर्‍याउने भन्थ्यौं मात्र थियो ।

नेपालको परिवर्तनको इतिहास यसैमा अलमलिरहेको छ ।

सहिदहरूको चाहना प्रजातन्त्र थियो । प्रजातन्त्रमा शोषणविहीन समाज स्थापना हुनुपर्दथ्यो, नेपाली जनताहरू कोहि

- नारायण महर्जन

पनि शिक्षाबाट बञ्चित नहोस्, स्वास्थ्य उपचार नपाई अकालमै मृत्यु नहोस् र रोजगारीको सहज बन्दोबस्त होस् र सुन्दर शान्त नेपाल बनोस् भन्ने थियो । नेपाली जनताको हक अधिकार स्थापित होस् भन्ने थियो ।

प्रजातान्त्रिक अधिकार पायो तर नेपाली जनतामा प्रजातन्त्र आएको छैन । जनतामा परिवर्तनको आभाष भएको छैन । गणतन्त्रसम्म पुग्दा पनि हाम्रो जनजीविका कष्टकर बन्दैछन् ।

हक अधिकार सुनिश्चित गर्दै कष्टकर जीवन सरल बनाउने कार्य राज्यको हो ।

अहिलेसम्मको राज्य यसबाट चुकेको छ । देशमा स्थानीय निकाय नभएको १८ वर्ष भयो । स्थानीय निकायको अभावसँगै स्थानीय विकास कछुवा गतिमा छन् । सरकार आफैँ पूँजीगत विकास निर्माण नभई रकम फ्रिज भएको स्वीकार्छन् ।

स्थानीय निकायको विघटनपछि स्थानीय निकायको

निर्वाचन गर्ने पटकपटक गर्ने इच्छा व्यक्त गरेपनि सफलता भएन ।

नेपालको संविधानमा २०७२ ले निर्देशित गरेको छ । २०७४ माघ ७ गतेभित्र स्थानीय, संघीय र व्यवस्थापिका संसदको निर्वाचन गरिसक्नुपर्ने बाध्यतात्मक व्यवस्था ।

संविधान कार्यान्वयन गरी देशमा स्थायी संवैधानिक निकाय संस्थागत गर्नुपर्ने समयमा संविधान संशोधनको कुराले देश चिसो समयमा पनि गरमागरम भएको छ ।

संविधान परिवर्तनशील छ, देश र जनताको हितमा तर देश र जनताको हित विपरीत संविधान संशोधन घातक हुन सक्नेबारे हामीले चिन्तन गर्ने पर्दछ ।

अब कीर्तिपुरमा शालिकको प्रतिमा स्थापनासँगै २ वटा प्रतिमास्थल भएको छ । ७ सालको प्रजातन्त्रको लडाईँ लडेका सहिद र ४६ सालको प्रजातन्त्र

खासीबजारमा सहिदको सम्माननामा दिपावली

पुनः स्थापनको लडाईँ लडेका खासीबजारको प्रतिमा स्थल । सहिद स्मृति व्यवस्थापन समिति कीर्तिपुरमा २०५० सालदेखि गठन गरी क्रियाशील रहेको छ र चैत्र २० गते सहिद दिवस मनाउने र माघ १६ गते सहिद प्रतिमामा दीपावली गर्ने कार्य गर्दै आएको छ ।

अब कीर्तिपुरमा २ वटा फरक मितिमा सहिद दिवस मनाउने अवसर सहिद व्यवस्थापन समितिको काँधमा आएको मैले महसुस गरेको छु । सालिक उपभोक्ता समितिको अनुरोधमा माघ ९ गते समितिको बैठक बसेको थियो ।

सहिद स्मृति व्यवस्थापन समिति कीर्तिपुर, कीर्तिपुरवासीको कीर्तिपुर नगरपालिकाको संरक्षकत्वमा सर्वपक्षीय प्रतिनिधित्व रहेको संस्था हो । अब चैत्र २० र माघ १६ को सहिद दिवस मनाउने र विभिन्न रचनात्मक जन चेतनामूलक कार्यक्रम गर्न प्रत्येक वर्ष पुनः गठन गर्दै आइरहेको छ ।

अभ्यवस्थित गर्न म यही सभाबाट सालिक उपभोक्ता

समितिलाई प्रतिनिधित्वको लागि अनुरोध गर्दछु । दोस्रो नपाको संरक्षणमा रहेको समितिमा नपाबाट वर्षेनी २५ हजार बजेट छुट्याउने गरेको छ ।

समय र परिस्थिति अनुसार सो रकम अपुग भएकोले न्यूनतम ५० हजार बजेट बिनियोजन गर्न ३ वर्ष अघि नै पत्राचार गरेको थियो ।

अहिले हाम्रो माभ कार्यकारी अधिकृत पनि हुनुहुन्छ । कार्यान्वयनको लागि अनुरोध गर्न चाहन्छु ।

सहिद तेरो र मेरो भन्ने हुँदैन । देश र जनताको लागि शहादत गर्नु भएका सहिदलाई स्मरण गर्दै नयाँ पुस्तामा सहिदको योगदानबारे ज्ञान दिनु जरुरी छ । सहिदको सपना पुरा भएको छैन । आज सहिद दिवसको अवसरमा सहिदको सपना पुरा गर्ने प्रण हामी सबैले गरौं ।

धन्यवाद ।

(सहिद स्मृति व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षबाट माघ १६ गते सहिद दिवसमा पाँगा सालिकमा दिनुभएको मन्तव्य)

लथालिङ्ग त्रिभुवन विश्वविद्यालय

नेपालको नौवटा विश्वविद्यालयमध्ये त्रिभुवन विश्वविद्यालय नेपालकै जेठो विश्वविद्यालय हो । आफ्ना नागरिक र जनतालाई शिक्षित र सक्षम बनाउन सरकारले शिक्षा क्षेत्रमा अरबौँ रुपैयाँ खर्च गरिरहेको छ । हरेक राष्ट्रले शिक्षा र ज्ञानलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्छ । उच्च शिक्षाको गुणस्तर र नयाँ ज्ञानको सिर्जनाको मामिलामा विश्वमा नेपालको स्थान एकदम निम्नस्तरको छ ।

बर्षेनी त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट देशका विभिन्न जिल्लाका लाखौँ विद्यार्थी दीक्षित हुन्छन् । अधिकांश कलेजहरू लथालिङ्ग अवस्थामा छन् । विश्वविद्यालयको शैक्षिक क्यालेण्डर अस्तव्यस्त छ । परीक्षा र नतिजाको टुक्रो छैन । तीनवर्षे तहलाई चार वर्ष लाग्ने गरेको छ । नतिजा प्रकाशनमा ढिलाइ गर्दा विद्यार्थीहरूको समय यत्तिकै खेर गइरहेको हुन्छ । तर नतिजा प्रकाशनको समय अतोपत्तो हुँदैन । परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले स्नातक र स्नातकोत्तर तहको परीक्षा शैक्षिक क्यालेण्डरअनुसार कक्षा

सुरु गर्न सकिरहेको छैन । नतिजा प्रकाशितदेखि लिएर शैक्षिक सत्र समयमा सुरु हुन सकेका छैनन् । परीक्षा अर्को सूचना नआएसम्मको लागि भनी अनिश्चित समयको लागि स्थगित गर्छन् । परीक्षा कहिले हुने भन्ने टुक्रो लागेको छैन । नतिजा प्रकाशित भएको ५-६ महिना बिता पनि विद्यार्थीले पढ्न नपाउनु नयाँ पुस्ताप्रति विश्वविद्यालयको लापरबाही र कमजोरी हो । शैक्षिक क्यालेण्डरअनुसार काम हुन नसक्दा लाखौँ विद्यार्थीको भविष्यमा असर पर्दै आएको छ । विश्वविद्यालयमा व्यवस्थापन र अनुगमन कमजोर भएकै कारण शैक्षिक विकासका कार्यक्रम प्रभावित हुँदै आएका छन् । विश्वविद्यालयको स्तर भन्नु खस्कँदो अवस्थामा छ । परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयमा कर्मचारीहरू धेरै संख्यामा कार्यरत छन् । तर संख्याअनुसार काम दिन नसक्दा योग्य कर्मचारीको संख्या कम भएको हुँदा यस्तो समस्या आएको हो कि ? गुणस्तरीय जनशक्तिको कमीको कारण शैक्षिक क्यालेण्डर प्रभावित छन् ।

देशको विश्वविद्यालयको स्थितिदेखि आजित भई पढाइलेखाइको सन्दर्भमा वर्षेनी लाखौँ विद्यार्थीहरू विदेश गइरहेका छन् । तीमध्ये केही पढाइभन्दा पनि पैसा कमाउन गएका हुन्छन् । पढ्न भनी गएका विद्यार्थीहरू आखिरमा पैसा कमाउने लोभमा फर्दै पढाइ साइडमा राख्दै रोजगारीमा होमिन पुग्छन् । विदेशी विश्वविद्यालयहरूमा पढ्न र सिक्न जानु भनेको राम्रो कुरा हो । आफ्नो घर खेत बेचेर उच्च शिक्षा हासिल गर्न विदेश जान्छन्, नयाँ-नयाँ कुरा सिक्छन् तर आफ्नो लक्ष्य हासिल भएपछि विदेशमै काम गर्ने मनोवृत्ति बोकेका विद्यार्थीको संख्या धेरै हुँदै गएको छ । यसरी सबै विद्यार्थीहरू अरुको देशको निम्ति काम गर्न जाने हो भने आफ्नो देशकोबारे

कसले सोच्ने, कसले के गर्ने ? एउटा भनाइ नै छ 'सफल हुनको लागि घर छोड तर सफल भइसकेपछि घरलाई नबर्स ।' अहिले अधिकांश विद्यार्थी जमात विदेशमा गिनकाई लिएर उतै बस्ने सोचमा छन् । तर देशको कर्तव्य बिसरेर विद्यार्थीलाई विदेशिन बाटो देखाउने पनि विश्वविद्यालय हो र कमजोर शिक्षा प्रणालीकै परिणाम हो ।

विश्वविद्यालयका उपकुलपति, रजिष्ट्रार र शिक्षामन्त्रीजस्ता जिम्मेवार पदमा बस्नेहरू बारम्बार अनियमितता गर्दै भ्रष्टाचार मुद्दामा निलम्बनमा परेका छन् । उपकुलपतिसमेतले शिक्षा क्षेत्रमा भ्रष्टाचार गर्छन् । त्यस्ता पदाधिकारीले शिक्षा क्षेत्रको बर्दनाम गर्नु सिवाय केही

उल्लेखनीय योगदान गर्न सकेका छैनन् । शैक्षिक संस्थाहरूमा देखिएको भागवण्डाकै कारण पनि शिक्षा क्षेत्र अस्तव्यस्त भएको देखिन्छ । विश्वविद्यालयका पदाधिकारीहरू दलीय भागवण्डाका आधारमा नियुक्त हुने गरेका छन् । सानो सानो स्वार्थको लागि अयोग्य व्यक्तिलाई महत्वपूर्ण पदको जिम्मा दिँदाको परिणाम हो यो । आफ्नो स्वार्थपूर्तिको लागि पदमा बस्ने व्यक्तिले कहिले पनि संस्थाको हितमा काम गर्न सक्दैन । विश्वविद्यालयमा भएका कमी-कमजोरीलाई हटाउन अगुवाई गर्ने सम्बन्धित निकायले गर्न नसकेकै कारण आज देशका हरेक विश्वविद्यालयको काम-कारबाही लथालिङ्ग बनिरहेका छन् ।

विश्वविद्यालयलाई दलीय भागवण्डाबाट मुक्त गर्न सके आधाभन्दा बढी समस्या सुल्झनेछन् । शिक्षा क्षेत्रलाई पैसा कमाउने थलोको रूपमा कहिल्यै हेरिनुहुन्न । यो त गुणस्तरीय जनशक्ति निर्माण गर्ने ठाउँ हो । त्यसैले विश्वविद्यालयका उच्च पदाधिकारीदेखि लिएर त्यस

संस्थासँग आबद्ध सबै कर्मचारीहरूको छुनोट योग्यता र अनुभवको आधारमा हुनुपर्दछ । विश्वविद्यालयलाई सबैले साभा सम्पत्तिको रूपमा हेर्न सकेमात्र यसको भविष्य उज्यालो देखिन्छ । त्यसैले विश्वविद्यालयको नीति निर्माण, प्रशासनिक, विकास तथा शैक्षिक कार्यक्रम समयमै ल्याउनु आवश्यक छ । त्रिभुवा समयमै विकासको आधार तय गर्दै विश्वविद्यालयको स्तरोन्नतिको लागि आवश्यक अगुवाई गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालयले समयमा नै प्रशासनिक काममा पर्ने प्रभाव र चुनौतीबारे अध्ययन गर्न आवश्यक छ । विश्वविद्यालयको इज्जत र विश्वास जो गाउन कमीकमजोरीलाई हटाउँदै इमानदारीपूर्वक नयाँ कामको थालनी गर्नुपर्छ । काम चलाउको भरमा मात्र विश्वविद्यालय सञ्चालन गर्ने हो भने विद्यार्थीको भविष्य कतातिर जाने हो भनी ध्यान दिनु आवश्यक छ ।

- कृत्तिका प्रजापति

मेलम्चीको पानी ट्याङ्की

अब केही दिन हप्ता महिना भन्दा भन्दै त्यो दिन मिति २०७३/८/१५ गतेबाट मेलम्ची खानेपानी ट्याङ्की खन्ने काम सुरु भएको छ । के तपाईंलाई थाहा छ ? त्रिभुवन विश्वविद्यालयले काठमाडौं उपत्यका खानेपानी संस्थान लिमिटेडलाई मेलम्चीको पानी रिजर्भेसन गर्न २५ रोपनी जग्गामा ट्याङ्की निर्माण गर्न जग्गा प्रदान गरेको छ । जसमा कहाँ कता भन्ने उत्सुकता हामी कीर्तिपुरबासीलाई मनमा हुने स्वभाविकै हो । तर कीर्तिपुर डाँडाकै आँगनमा नै निर्माण हुने हो जुन कीर्तिपुर गेटको नजिक पर्छ ।

आज सो ठाउँमा जस्तापाताको बार लगाउने काम धमाधम हुँदैछ । सो जग्गा त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गत पर्छ । तैपनि कीर्तिपुरबासीले आ-आफ्नो जग्गामा कमाई राखेको कुरा हामी सबैलाई सर्वबिदितै छ, जानकारी भएकै हो । त्यस जग्गामा आउँदो वर्ष २०७४ सालदेखि खेतीपाती गर्न नपाउने भएको छ । खास भन्ने हो भने २०१६ सालमा यो जग्गा त्रिभुवन विश्वविद्यालय

बनाउनको लागि अधिकरण गर्दा खेरी यस विषयमा निकै ढाकछोप वा छलकपट भएको थियो । अहिलेसम्म पनि सयौं जनाले मुआब्जा पाउन सकेको छैन । त्यस कुरालाई आजसम्म पनि कीर्तिपुरबासीबाट बेला बखतमा आवाज उठाएको सुन्न सकिन्छ । हाम्रा बाजेहरुबाट पनि दुःखको कहानी वा गुन्जन बेदना भएको कुरा सत्य हो । यावत कुराहरु जिवितै छ । तैपनि के गर्ने चाहिने भन्दा बढी जग्गा त्रिभुवन विश्वविद्यालयको लागि लिँदाखेरी

नै कीर्तिपुरलाई ठूलो पीडा सहन बाध्य भई सहिरहेको छ । यसरी कीर्तिपुरबासीलाई दुःख परेको हुनाले नै त्यति बेला त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट घोषणा भएको छ कि, 'कीर्तिपुरबासीहरु त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा नोकरी गर्न चाहने जो कोहीलाई पनि तुरुन्त नियुक्ति हुन्छ र कसैले रोकतोका गर्ने छैन । यानिकि सजिलै जागिर पाउन सकिन्छ ।' यस्ता कुराहरु कार्यविधिमा पनि उल्लेख भएको र बेलाबखतमा कीर्तिपुरबासीले उठाएको जनमानस लगायत

- सुवर्ण महर्जन
कीर्तिपुर- १६, नगाउँ

त्रिभुवन विश्वविद्यालयका कर्मचारीहरुलाई पनि थाहा भएको वा जानकारी भएको विषय नै हो । तैपनि हाल आएर त्यस विषयलाई अलिकति बिर्सि जस्तो, थाहा नभए जस्तो भान भएको महसुस हुन थालेको छ । त्यस कारण जागिर वा विज्ञापन हुँदा कीर्तिपुरबासीलाई अप्ठ्यारो र समस्या परिरहेको छ । यस कुरालाई सक्दो विचार गरीदिनु हुन त्रिभुवन विश्वविद्यालय समक्ष कीर्तिपुरबासीको अनुरोध भएको छ ।

subarnama16@gmail.com

रक्तसंचार व्यवस्थापन कोष, अग्नी मुक्त क्षेत्र कीर्तिपुर

कीर्तिपुर । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कीर्तिपुर उपशाखाको १० औं उपशाखा सभा शनिबार कृष्ण क्याटरिङ्ग हलमा सम्पन्न भयो ।

सभाको उद्घाटन प्रमुख अतिथि एवं सोसाइटीका सल्लाहकार ई. दुर्कमान महर्जनले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी गर्नुभएको थियो ।

त्यसक्रममा वहाँले रेडक्रस मानवसेवाको लागि स्थापित सामाजिक संस्था हो भन्नुहुँदै कीर्तिपुर उपशाखाले रक्त संचार व्यवस्थापन कोष र अग्नी मुक्त कीर्तिपुर बनाउन प्रस्ताव गर्नुभयो ।

प्रस्तावलाई सार्थक बनाउन कोषमा १० हजार सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभयो । वहाँले आगलागी हुँदा दमकल नपुरने ठाउँमा अग्नी नियन्त्रण उपकरण राख्ने र अग्नीमुक्त कीर्तिपुर बनाउन विशेष कार्य योजना बनाउन आग्रह गर्नुभयो ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कीर्तिपुर उपशाखाको साधारण सभामा सामूहिक फोटो खिच्दै

कार्यक्रममा सह-सचिव दिलिप महर्जनले संस्थाको वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुभएको थियो भने कोषाध्यक्ष जनकलाल महर्जनले वार्षिक आर्थिक प्रतिवेदन र भावी बजेट प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुर उपशाखाका सभापति राजेन्द्र बानियाँको सभाध्यक्षमा भएको कार्यक्रममा संस्थाका वरिष्ठ सल्लाहकार

आकर्षण प्रधान, एनआरएन क्यालिफोर्नियाका अध्यक्ष पूर्ण चन्द्र बानियाँ रेडक्रस काठमाडौं जिल्ला शाखाका मन्त्री नवीन मानन्धरले शुभकामना मन्तव्य राख्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुरमा रेडक्रस कार्यलय व्यवस्थित संचालनको लागि मन्त्री नवीन मानन्धरले १ लाख सहयोग गर्ने बचन दिनुभयो भने कोष स्थापनाको लागि १०

हजार र पूर्णचन्द्र वानीया र राजेन्द्र वानीयाले पनि १०/१० हजार सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

पाँगामा.....

पनि अन्याय अत्याचार बाँकी नै रहेकोले थप उपलब्धी हासिल गर्ने संघर्ष गर्नुपर्ने बताउनुभयो । वहाँले पाँगाको समस्या खानेपानी रहेको बताउँदै सबै मिलेर समाधान गर्न सक्ने बताउनुभयो ।

सहिदपथ उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष मेनुका महर्जनको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा समाजसेवी शिक्षाप्रेमी अर्जुन महर्जनले स्वागत गर्नुभएको थियो भने संचालन मन्दिरा महर्जनले गर्नुभएको थियो ।

स्मरणीय छ, शालिकमा सहिदपथ सडक स्तम्भ २०७३ मंसिर १८ गते स्थापित स्तम्भमाथि चार सहिदहरुको प्रतिमा प्रतिस्थापन गरेको थियो ।

कीर्तिपुरमा.....

जनताको सेवा गर्न नसक्ने औल्याउँदै उहाँले अध्ययन, चिन्तन-मनन र आदानप्रदान निरन्तर भइरहनुपर्छ भन्नुभयो ।

सभापतिको आसनबाट नेपाल क्रान्तिकारी युवा संघका अध्यक्ष प्रकाश थुसाले कतिपय लेखकहरुको व्यवसायिकताका नाउँमा जनताका भावनाभन्दा विदेशी प्रायोजकहरुका एजेण्डा लेख्ने गरेको औल्याउँदै त्यसले देश र जनताको हित नहुने बताउनुभयो ।

नेक्रायुसंघका केन्द्रीय सचिव शंकर भण्डारीले देशभक्तिपूर्ण र प्रगतिशील साहित्यमात्र अमर र अविष्मरणीय हुन्छ भन्नुभयो ।

लोकप्रिय गायक विनोद

विकले देशभक्तिपूर्ण र क्रान्तिकारी गीत गाउनुभएको बृहत् साहित्य गोष्ठीमा कवि/सर्जकहरु अमोद उलक, पूर्ण पौडेल, निरज चौधरी, नवीन पासवान, विमला थापा, रुजु अधिकारी, प्रज्ज्वल अधिकारी, प्रेम तामाङ्ग, रामकृष्ण प्रजापति, कमल संघर्ष, हृदय दाहाल, नरेश शाही दिवस थापालगायतले गीत, कविता, गजल र मुक्तकहरु वाचन गर्नुभएको थियो ।

स्ववियु.....

त्रिविले फागुन १४ गतेको निर्वाचनलाई लक्षित गरी त्रिविका निर्वाचनलाई लक्षित गरी त्रिविका सबै क्याम्पसका स्नातक र स्नातकोत्तर तहको प्रथम वर्षको भर्ना पनि बन्द गरेको थापाले बताउनुभयो ।

त्रिविले ८ वर्षपछि स्ववियु निर्वाचन गर्न लागेका हो ।

क्रियटिभ.....

प्राथमिक, निमावि र मावि तहमा सबैभन्दा बढी अंक ल्याउनेलाई प्रदान गरिएको थियो ।

जसमा २०७१ मा प्राथमिक तहका रिपब्लिका गौतम, निमाविका कृष्ण कुमार राम र माविका रोजश्री ढकाल र २०७२ मा विनका रिपब्लिका गौतम, निमाविका रक्षा बस्नेत र माविका वर्णा अधिकारीलाई नगदसहित प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको थियो ।

कार्यक्रमको दोस्रो चरणमा विद्यार्थीहरुको सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको थियो ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्मः
वि.सं. २००४/१/१६

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७३/१०/१३

स्व. सन्तमाया देउला

यस स्कुलका कर्मचारी श्री सुजन देउलाका ममतामयी आमा
श्रीमती सन्तमाया देउलाको माघ १३ गते ६५ वर्षको उमेरमा
असामयिक निधन भएकोले गहिरो दुःख व्यक्त गर्दै दिवंगत आत्माप्रति
हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।
यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा
हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

उज्ज्वल शिशु निकेतन एकेडेमी

सहिदपथ, पाँगा, कीर्तिपुर

आवश्यकता सम्बन्धी सूचना

यस संस्था मातहतमा संचालित जन-पोलिविलनिकमा आर्थिक तथा प्रशासनिक व्यवस्थापनको पूर्ण जिम्मेवारी सहित करारमा व्यवस्थापकका रुपमा कार्य गर्ने एक कर्मचारी आवश्यकता भएको हुँदा निम्नानुसार सेवा सुविधा पाउने गरी कार्य सम्पादन गर्न योग्यता पुगेका इच्छुक नेपाली नागरिकहरुबाट मिति २०७३/१०/२९ गतेभित्र आफ्नो योग्यता, अनुभव सम्बन्धी प्रमाणपत्र सहित हस्त लिखित आवेदन पेश गर्न हुन अनुरोध छ ।

- मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट स्नातक तह उत्तीर्ण गरेको । मेडिकल नर्सिङ तथा व्यवस्थापन विषयलाई बढी प्राथम्यता दिइनेछ ।
- कम्प्युटर सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान भएको ।
- स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी ज्ञान तथा अनुभव भएको ।
- रु.२२,५००/- न्यूनतम मासिक पारिश्रमिक दिइनेछ । व्यक्तिगत तथा विषयगत अनुभव अनुसार पारस्परिक समझदारीबाट थप पनि गर्न सकिनेछ ।
- कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने तथा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ज्ञान भएको ।
- स्थानीय नगरवासी, सिमान्तकृत जाति, जनजातिलाई प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ ।

कीर्तिपुर सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र

कीर्तिपुर- १७, नयाँबजार, फोन नं. ४३३२८३०
इमेल: kchcentre@hotmail.com

शहिद स्मारक कलेजको २६ औं वार्षिकोत्सव कीर्तिपुरको शैक्षिक इतिहास पुस्तक विमोचन

कीर्तिपुर । शहीद स्मारक कलेज स्थापना भएको २६ औं वार्षिकोत्सव तथा रजत जयन्ती समापन कार्यक्रम त्रिविस्थित अडिटोरियम हलमा माघ १६ गते सम्पन्न भयो ।

काठमाडौं क्षेत्र नं. १० का सांसद राजेन्द्र कुमार केसीको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा २६ औं वार्षिकोत्सवको पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी उद्घाटन गर्नु भयो भने कलेजका पूर्व प्रिन्सिपल एवं इतिहासविद् प्रा.डा. भवेश्वर पौगेलीद्वारा लिखित कीर्तिपुर क्षेत्रको शैक्षिक इतिहास र कलेजको रजत जयन्ती स्मारिका गरी २ वटा पुस्तकको विमोचन पनि गर्नुभएको थियो ।

त्यसक्रममा वहाँले कीर्तिपुर क्षेत्रकै पहिलो सामुदायिक कलेजद्वारा शैक्षिक विकासमा गरेको सेवालाई उदाहरणीय बनेकोमा सराहनीय गर्नुभयो । शैक्षिक गुणस्तरलाई अझ प्रभावकारी बनाउन शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावकबीच एक आपसमा समन्वय गरी अगाडि बढ्न अनुरोध गर्नुभयो ।

कलेजका प्रिन्सिपल मिलनमान महर्जनले कलेजको प्रगति प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन

पेश गर्नुभएको थियो ।

पूर्व प्रिन्सिपल प्रा.डा. भवेश्वर पौगेलीले आफ्नो विमोचित पुस्तकबारे प्रकाश पार्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा विद्यार्थी प्रतिनिधि बिबिएस चौथो वर्षका वीरेन्द्र विष्ट, शिक्षक प्रतिनिधिले आ-आफ्नो गुनासो राख्दै कलेजबारे बोल्नुभएको थियो ।

कलेज व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष शम्भुराम महर्जनको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा प्राध्यापकहरू जीवनलाल सापकोटा, डा.गोविन्द शर्मा, डा. अशोक थापा, डा.जीवमणी पौडेल र दिपेन्द्र आचार्यलाई सम्मान गरेको थियो ।

साथै खेलकुद सप्ताह अन्तर्गत संचालित फुटबल, भलिबल, बुद्धिचाल, फुटसल र बास्केटबलमा उत्कृष्ट तीनलाई पुरस्कार प्रदान गरेको थियो भने नव आगन्तुक विद्यार्थीहरूलाई स्वागत गर्दै १२ कक्षा पास विद्यार्थीलाई विदाई गरेको थियो ।

कार्यक्रमको दोस्रो चरणमा विद्यार्थीहरूद्वारा सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको थियो ।

कीर्तिपुर क्षेत्रको शिक्षाको बारेमा लेखिएको अनुसन्धानमूलक पुस्तक अवश्य पढ्नु होला ।

प्रकाशक तथा पुस्तक पाईने स्थान

शहिद स्मारक कलेज

नयाँ बजार, कीर्तिपुर गेट

फोन : ०१-४३३०२७९, ४३३९३७

कसरी बिग्रन्छ दाँत ?

- डा. खगेन्द्र क्षेत्री

दन्तरोग विशेषज्ञ, नर्भिक अस्पताल

लगायतका काम हुन्छन् । तर, राती मानिस निष्क्रिय हुने भएकाले पनि सुत्नुअघि ब्रस गर्नु र पानी पिउनु जरुरी छ ।

ब्रस गर्ने तरिका

बिहान पनि ब्रस गर्नुपर्छ तर उठ्नेबित्तिकै गर्नु जरुरी छैन । राती ब्रस गरेर सुतेको मानिसले बिहानको खाना खाएर ब्रस गर्दा पनि खासै फरक पर्दैन । दाँत माइदा कस्तो ब्रस प्रयोग गर्ने भनेर धेरै मानिसमा अलमल भएको देखिन्छ । यसमा दुईखालको दृष्टिकोण छ, कसैले नरम प्रयोग गर्नुपर्छ भन्छन्, कसैले कडा । तर, साह्रै कडा ब्रस भने प्रयोग गर्नु हुँदैन । ब्रस प्रयोग गर्दा ४५ डिग्रीको कोणमा घुमाएर दात माइनुपर्छ । दाँत माभेपछि मुख 'फ्लस' गर्नुपर्छ । तर, त्यति गर्दा पनि बाँकी रहेको चीज कोट्याएर फाल्नु हुँदैन । हरेक ६ महिनादेखि एक वर्षको बीचमा दन्त विशेषज्ञलाई आफ्नो दाँत देखाउनुपर्छ । र, त्यही क्रममा उसको दाँत सफा गर्नुपर्ने छ भने दन्त विशेषज्ञले बाँकी सल्लाह दिन्छन् ।

कडा ब्रसले जबर्जस्ती दाँत माफियो भने दाँत र गिजाको बीचको भाग असर पर्छ, जसले गर्दा 'सिरिडसिरिड' हुने समस्या देखिन्छ । यो आफ्नै व्यवहारका कारण अलि तातो, चिसो वा हावा बहँदा पनि सिरिडसिरिड हुन्छ । अरु कारण नभई 'ब्रसिड टेक्निक' नमिलेर नै हामीले दुःख पाउने हुन्छ ।

नियमित दात जचाऔं

नेपालीमा देखिएको अर्को साझा समस्या हो, जबसम्म दाँत दुख्दैन, तबसम्म उनीहरू दन्त विशेषज्ञकहाँ आउँदै आउँदैनन्, दुःखेपछि मात्रै दौडिने चलन छ । नियमित रूपमा दाँत परीक्षण गर्नेहरू १० प्रतिशतभन्दा पनि कम होलान् । त्यसपछि उनीहरू भन्त थाल्छन्, 'दाँतको उपचार एकदमै खर्चिलो छ ।' तर, त्यस्तो महँगो छैन । रोग नलाग्दै नियमित रूपमा दाँतको परीक्षण गरिरहने हो भने उपचार महँगो र खर्चिलो छैन । त्यस क्रममा दाँतको नियमित सरसफाइ हुन्छ भने कहीं कीराले खान सुरु गरेको भए सामान्य प्रकारको फिलिङ गर्छौं ।

कीराले दाँत खाएर खाल्डो परेर जब खानेकुरा अडिक्न थाल्छ, अनि मानिसहरू उपचारका लागि क्लिनिकमा आउँछन् । त्यतिबेला क्लिनिक, फिलिङलगायतका उपाय केही बाँकी हुँदैन, सोफ्रै 'रुट कनाल' गर्नुपर्छ । जैरेदेखि उपचार गर्ने, चारदेखि ६ पटक क्लिनिक घाउने, अनि दाँतमा क्याप हाल्नेलगायतका भन्फट बेहोर्नुपर्छ र खर्च पनि हुन्छ । नियमित क्लिनिक गरे अरु भन्फट हुँदैन ।

ब्याक्टेरिया: सधैंको शत्रु

कुन उमेरको मानिसको दाँतलाई कीराले आक्रमण गर्छ भन्ने हुँदैन । जहाँ दाँत हुन्छ, त्यहाँ कीराको आक्रमणको खतरा रहेकै हुन्छ । दाँतमा हुने कीरा एक प्रकारको ब्याक्टेरिया नै हो । हाम्रो मुखमा मात्रै करिब पाँच सय प्रकारका ब्याक्टेरिया रहन्छन् । चिनी, गुलियो पदार्थलगायत कार्बोहाइड्रेटयुक्त खानाले ब्याक्टेरियालाई फस्टाउने वातावरण बन्छ । उसले त्यहीँबाट एसिड फर्मेशन गर्छ । उसले उत्पादन गरेको एसिडले नै दाँत खाइदिन्छ ।

हामीले कुनै पनि खानेकुरा खाँदा दाँतको दृष्टिकोणबाट आत्तिनुपर्दैन । सही मात्रामा खाँदा हुन्छ तर खाएपछि दाँत सफा गर्नुपर्छ । हरेक पटक खाना खाएपछि सके ब्रस गर्नु, सम्भव नभए कुल्ला गरिहाल्नुपर्छ

। दाँत बिग्रिन्छ भनेर अभिभावकले बालबालिकालाई चकलेट दिन खोज्दैनन् । चकलेटले केही फरक पार्दैन तर चकलेट खाएपछि दाँत ब्रस गर्नुपर्छ, नभए कुल्ला गर्न बिसर्नुहुँदैन ।

कसरी खान्छ कीराले ?

मानिसको दाँत कीराले खाने प्रक्रिया एक/दुई दिनमै टुंगिने होइन, लामो प्रक्रिया हुन्छ । ब्याक्टेरियाले बिस्तारै आफ्नो पकड जमाउन थालेपछि एसिड उत्पादन गरेपछि दाँत बिग्रिँदै जान थाल्छ । दाँतको सबैभन्दा भित्र पल्पमा नसाहरू पुगेको हुन्छ । त्यो बाहिरको डेन्टिनमा नसाहरू टुंगिएको हुन्छ । त्यसको बाहिर इनामेलले घेरेको हुन्छ । मानव शरीरको सबैभन्दा कडा भाग भएकाले इनामेलमा एसिडले आक्रमण गरुन्जेल केही फरक पर्दैन । डेन्टिनमा पुगेपछि हल्का 'सिरिडसिरिड' हुन थाल्छ र अझै भित्र पुगेपछि बल्ल दुख्न सुरु हुन्छ ।

कसरी हुन्छ उपचार ?

दाँतमा कतिको कीराले खाएको छ, त्यसका आधारमा उपचारको विधि फरक पर्छ । एकदमै सानो रूपमा असर गरेको भए फ्लोराइड भएको टुथपेस्टले सावधानीपूर्वक दाँत माभेमा कीराको असर नियन्त्रण हुने र फेनलबाट रोकिन्छ । बढी नै आक्रमण गरेको भए फिलिङ गर्नुपर्छ । फिलिङले पनि नहुने अवस्थामा छ भने आरसिटी (रुट कनाल ट्रीटमेन्ट), जसलाई जैरेदेखि उपचार गर्नुपर्छ । जुन खर्चिलो, भन्फटिलो र समय लाग्ने हुन्छ ।

बुद्धौलीमा मानिसहरूको दाँत भर्न थाल्छ तर त्यो नियमित प्रक्रिया होइन । 'वेयर एन्ड टियर' भन्ने अवधारणाअनुसार लामो समय कुनै पनि चीजको प्रयोग भए त्यसको आयु घट्दै जान्छ र अन्त्यमा काम नलाग्ने हुन्छ । बालक अवस्थादेखि नै दाँतको नियमित हेरचाह भएमा बुद्धौली लाग्दैन दाँत भर्न हुँदैन । तर, दाँतको अवस्था तुलनात्मक रूपमा कमजोर हुन्छ । तर, बालकहरूको १२/१३ वर्षसम्म एकसेट दाँत पूरै भरेर पलाउँछ ।

बुद्धि बंगारो: भ्रम र यथार्थ

मानिसहरूको दाँतको सबैभन्दा पछिल्लो लाइनमा हुने

दाँतलाई 'बुद्धि बंगारो' भनिन्छ । अंग्रेजीमा पनि यसलाई 'विज्डम टिथ' नै भनिन्छ । सबैभन्दा ढिलो उम्रिने दाँत यही हो, जुन करिब १८ वर्षपछि आउन सुरु गर्छ । उद्विकासको क्रममा पहिले मानिसको बंगाराको आकार केही लाम्चो थियो र पछि चेप्टिँदै आयो भनिन्छ । त्यस क्रममा दाँतको संख्या भने ३२ नै रह्यो । कुनामा रहने भएकाले बुद्धि बंगारोलाई रहने ठाउँ पुर्याउन । त्यसैले कुनामा रहेको बुद्धि बंगारो नियमितभन्दा फरक ढंगले बाँगीएर, टेढिएर उम्रिने हुन्छ । विकसित मुलुकमा भने त्यसको कुनै काम नहुने भएकाले निकालेर फालिदिने चलन छ । नेपालमा भने खासै चलन सुरु भएको छैन ।

३२ वटा दाँतमध्ये सबैको आ-आफ्नो जिम्मेवारी र काम हुन्छ । अगाडिकाले टोक्ने, बीचकाले लुच्चेर र त्योभन्दा पछाडिकाले चपाउने काम गर्छ । तर, सबैभन्दा पछाडि हुने बुद्धि बंगारोको खासै काम आउँदैन । ब्रस पनि नपुग्ने भएकाले त्यसको हेरचाह पनि कम हुन्छ । बुद्धि बंगारोमा खाना अडिक्नो भने त्यसले अगाडिको दाँत पनि बिगार्न सक्छ । माथिको तुलनामा तलपट्टिको बुद्धि बंगारोमा बढी समस्या देखिन्छ । 'कीरा लाग्ने' समस्या बंगाराहरूमा बढी देखिन्छ । त्यसको संरचना नै खाल्डाखुल्डीयुक्त र सफा गर्न गाह्रो हुने प्रकृतिको हुन्छ ।

कै टोक्ने ? कै नटोक्ने ?

दाँतले नै साह्रै कुरा टोक्ने र खोल्ने गर्दा भोँचिचन सक्छ । कोकको बोत्तल खोल्नेदेखि दाँतले नै मसिना तार चुँडाउनेहरू पनि छन् । सुपारी दाँतको शत्रु नै हो । कडा हुने भएकाले एक त चपाउने क्रममा त्यसले दाँतलाई असर गर्छ भने त्यसमा पाइने एक तत्वले मुखभित्रको नरम भागलाई कडा बनाइदिन्छ र मुख नखुल्ने समस्या बनाइदिन्छ ।

पानले पनि दाँतलाई फाइदा गर्दैन । चुरोटले दाँतमा दाग बसाल्छ । खेनीले पनि दाँतलाई हानि पुर्‍याउने भएकाले सेवन गर्नुहुँदैन । हाम्रो घरतिर छुपी खाँदा कसैले पनि त्यसलाई हतोस्साहित गरेको पाइँदैन । टोक्नुपर्ने भएकाले छुपी खाँदा दाँत भोँचिचने, कमजोर हुने समस्या देखिन्छ ।

- स्वास्थ खबरपत्रिका

पत्रकार तथा संचार माध्यमहरूबीचको

आपसी सम्बन्ध व्यवसायिक स्वस्थ,

संयमित, मर्यादित र सुमधुर राख्न दुवै

सक्रिय र प्रयत्नशील हुनुपर्दछ ।

नेपाल सरकार

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

सूचना विभाग